

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Sžk/41/2020
Identifikačné číslo spisu: 6018200470
Dátum vydania rozhodnutia: 27. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:6018200470.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcov: 1/ KORPOD, s.r.o., so sídlom: Štúrova 2, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 36 236 888, 2/ N. K., bytom: Q. XXX, Q., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, obaja právne zastúpení advokátkou Mgr. Alenou Gregorovou, so sídlom: Horná č. 54, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 186 307, proti žalovanému: Okresný úrad Veľký Krtíš, pozemkový a lesný odbor, so sídlom: Imre Madácha 2, 990 01 Veľký Krtíš, za účasti ďalších účastníkov konania: 1/ K.. A. K., bytom: Q. XXX, Q., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, 2/ W. W., bytom: U. N. X, C. J., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, 3/ Poľovnícka organizácia Hunter Lesenice, so sídlom: Lesenice 184, Lesenice, IČO: 42 190 576, všetci právne zastúpení advokátom JUDr. Jozefom Veselým, so sídlom: Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, IČO: 50 659 537, v konaní o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného č. OU-VK-PLO-2018/003981-002 zo dňa 04. mája 2018, o kasačnej sťažnosti ďalších účastníkov konania proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/84/2018-113 zo dňa 20. marca 2019, takto

r o z h o d o l :

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/84/2018-113 zo dňa 20. marca 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

II. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zamietá návrh ďalších účastníkov konania na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti.

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný Opatrením sp. zn. OU-VK-PLO-2018/003981-002 zo dňa 04.05.2018 (ďalej aj „preskúmané opatrenie“) zaevidoval zmluvu o užívaní poľovného revíru Trebušovce zo dňa 27.04.2018 uzavretú medzi vlastníkami poľovných pozemkov, tvoriacich uznaný spoločný poľovný revír, zastúpenými zvolenými splnomocnenými zástupcami a poľovníckou organizáciou HUNTER Lesnice, postupom podľa § 71 ods. 2 písm. c) a § 74 ods. 2 písm. b) zákona č. 274/2009 Z. z. o

poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 274/2009 Z. z.“).

II.

Konanie na krajskom súde

2. Žalobcovia podali proti preskúmanému opatreniu žalovaného správnu žalobu, ktorou sa domáhali jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie.

3. Správny súd, po oboznámení sa s obsahom správnej žaloby a predloženého administratívneho spisu, dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná, v dôsledku čoho zrušil preskúmané opatrenie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odôvodnenie rozsudku správneho súdu je možné zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- zaevidovanie zmluvy o užívaní poľovného revíru je individuálny správny akt s deklaratórnymi účinkami, pretože na jeho základe dochádza k zvršeniu postúpenia užívania spoločného poľovného revíru jeho vlastníkami, resp. vlastníkami poľovných pozemkov, ktoré do tohto revíru patria na poľovnícku organizáciu podľa § 32 zákona č. 274/2009 Z. z., čo znamená, že sa priamo dotýka výkonu vlastníckych práv k týmto pozemkom. Skutočnosť, že tento správny akt, opatrenie, podlieha súdnemu prieskumu, vyplýva z ustálenej rozhodovacej činnosti správnych súdov i Najvyššieho súdu SR,

- žalovaný nedostatočne preveril podklady týkajúce sa vlastníctva, resp. oprávnenosti konania v mene vlastníkov na zhromaždení poľovných pozemkov,

- činnosť správneho orgánu (žalovaného) disponujúceho zákonným oprávnením vykonávať evidenciu zmluvy o užívaní poľovného revíru nie je iba automatická majúca formálno-technický charakter, ale tento orgán verejnej správy je povinný v tomto procese najprv zistiť, či nie sú splnené negatívne podmienky brániace evidencii tejto zmluvy. Následne orgán verejnej správy vykonávajúci evidenciu zmluvy o užívaní poľovného revíru skúma, či subjekty, ktoré ju uzatvorili a ktoré na jej základe postúpili právo užívania poľovného revíru v ich spoluvlastníctve v prospech iného subjektu, mali na jej uzavretie oprávnenie.

4. Správny súd v napadnutom rozsudku zároveň konštatoval, že žalobca ani žalovaný a ďalší účastníci nenavrhlí, aby súd vec prejednal na pojednávaní, preto súd postupoval v zmysle § 107 ods. 2 SSP, nezistil dôvody v zmysle § 107 ods. 1 písm. b) až e) SSP. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20.02.2019. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené postupom podľa § 137 ods. 4 SSP.

III.

Konanie na kasačnom súde

5. Ďalší účastníci konania (sťažovatelia) podali proti rozsudku v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu, že na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a napokon rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. a), f) a g) SSP.

6. Sťažovatelia odôvodnili svoju kasačnú sťažnosť nasledovne:

- žalobcovia nemali možnosť a právo žiadať správnu žalobou preskúmanie opatrenia, pričom je právne irelevantné aké dôvody boli dôvodom takejto správnej žaloby, avšak súd sa mal v prvom rade zaoberať tým, či má kompetencie vo veci konať. Správny súd sa týmito skutočnosťami ako prvotnými vôbec nezaoberal, ale zaoberal sa na stranách 8 - 10 napadnutého rozsudku len skutočnosťami týkajúcimi sa obsahu podkladov, na základe ktorých došlo k zaevidovaniu zmluvy o užívaní poľovného revíru, pričom táto skutočnosť mala byť podstatná,

- oznámenie o zaevidovaní zmluvy o užívaní poľovného revíru nie je takým rozhodnutím, ktoré by mohlo byť preskúmané súdmi a v tomto smere sa správny súd týmito skutočnosťami vôbec nezaoberal,

- správny súd sa tiež nezaoberal aktívnou legitimáciou žalobcov, pretože takúto aktívnu legitimáciu odôvodnil len ustanovením § 2 ods. 2 SSP, pričom žalobcovia mali preukázať, že ich práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté spôsobom uvedeným v tomto ustanovení, avšak ani táto skutočnosť automaticky neznamená, že sa môžu domáhať ochrany na

správnom súde, pretože musia byť splnené podmienky tohto zákona, t. j., že takéto oznámenie je preskúmateľné zo strany súdu,

- žalovaný nemôže skúmať predmetné zmluvy s ohľadom na posúdenie ich platnosti a ani notársku zápisnicu osvedčujúcu priebeh zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov s ohľadom na preverenie skutočností, ktoré táto notárska zápisnica osvedčuje. Žalovaný tiež nemá v konaní o evidencii zmluvy kompetenciu preverovať platnosť, resp. neplatnosť akýchkoľvek zmlúv, splnomocnení alebo zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov a použitie správneho poriadku je v prípade postupu pri evidencii zmluvy osobitným zákonom vylúčené. Žalovaný má preveriť notársku zápisnicu o priebehu zhromaždenia vlastníkov, iba z hľadiska existencie a obsahu zákonom vymedzených kritérií, na základe ktorých notárska zápisnica deklaruje splnenie podmienok, pričom v tomto smere môže súd posudzovať takéto spory z hľadiska súkromno-právnych vzťahov v civilnom sporovom konaní a nie v správnom súdnom konaní,

- skutočnosť, ktorú konštatoval správny súd v napadnutom rozsudku, že žiadny z účastníkov konania nežiadal o nariadenie pojednávania sa nezakladá na pravde a vyplýva zo súdneho spisu, kde už vo vyjadrení k žalobe sťažovateľa uviedli, že žiadajú, aby správny súd nariadil vo veci pojednávanie v zmysle § 105 ods. 2 písm. a) SSP,

- správny súd pred vyhlásením rozhodnutia nevykonal žiadne dokazovanie, hoci tak mal urobiť vzhľadom na konštatovanie, že na krajskom súde podľa sp. zn. 5S 45/2018 sa vedie konanie vo veci, kde je žalovaným Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, kde sa účastníci konania domáhajú zrušenia rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva o rozklade, ktoré sa týka uznania poľovného revíru Lesenice a takéto rozhodnutie bude významné pre prípadné rozhodnutie v tejto veci, pričom Krajský súd v Bratislave dňa 09.04.2019 rozhodol o zrušení predmetného rozhodnutia ministerstva. Napriek týmto skutočnostiam, hoci mal správny súd vedomosť o takomto súdnom spore vyhlásil dňa 20.03.2019 rozsudok, kde sa nezaoberal skutočnosťami uvedenými zo strany sťažovateľov,

- správny súd sťažovateľom nedoručil vyjadrenie žalovaného k žalobe, aby im bolo umožnené vyjadriť sa k nemu. V tomto prípade došlo k porušeniu zásady o doručovaní, kde v rozsudku nie je uvedené, že by ďalších účastníkov konania už v konaní pred správnym súdom zastupoval nimi splnomocnený advokát, pričom splnomocnenie sa nachádza v súdnom spise,

- sťažovatelia tiež navrhli priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti.

7. Pre vyššie uvedené dôvody sťažovatelia navrhli zrušiť napadnutý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP.

8. Žalobcovia sa vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnili s právnymi závermi uvedenými v napadnutom rozsudku správneho súdu, v dôsledku čoho navrhli, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol, ako nedôvodnú. Žalobcovia tiež uviedli, že 09.04.2019 vydal Krajský súd v Bratislave rozsudok č. k. 5S/45/2018-82, ktorým zrušil rozhodnutie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky číslo spisu: 3584/2017-420, číslo záznamu: 2984/2017 zo dňa 26.1.2018 a teda v súčasnosti poľovný revír Trebušovce neexistuje. Vzhľadom na uvedené považovali kasačnú sťažnosť a návrh na priznanie odkladného účinku za bezpredmetné.

9. K vyjadreniu žalobcov podali vyjadrenie aj sťažovatelia, v ktorom uviedli, že napriek vydaniu rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/45/2018-82 zo dňa 09.04.2019, v dôsledku ktorého predmetný poľovný revír Trebušovce neexistuje, trvajú na svojej kasačnej sťažnosti.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

10. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal vyššie uvedený rozsudok správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti. Jeho pôsobnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. h) SSP a § 101e ods. 2 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení (ďalej len „zákon o súdoch“).

11. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol verejne vyhlásený 27. februára 2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

12. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 ods. 2 SSP kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti rozsudku, voči ktorému je prípustná, bola podaná včas a oprávnenou osobou.

13. Kasačný súd následne preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu a v medziach kasačnej sťažnosti aj rozhodnutia správnych orgánov a vyhodnotil kasačnú sťažnosť ako dôvodnú. Bližšie tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

V.

Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 107 ods. 1 SSP, predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak

- a) o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania,
- b) vykonáva dokazovanie,
- c) to vyžaduje verejný záujem,
- d) je to na prejednanie veci potrebné alebo
- e) tak ustanovuje tento zákon.

VI.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

14. Kasačný súd hneď úvodom považuje za nutné vyjadriť, že námietka sťažovateľov podľa § 440 ods. 1 písm. a) SSP a síce, že na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, je nedôvodná. Sťažovatelia namietali, že oznámenie o zaevidovaní zmluvy o užívaní poľovného revíru nie je takým rozhodnutím, ktoré by bolo spôsobilým predmetom súdneho prieskumu. Sťažovatelia majú síce pravdu, že preskúmaný správny akt žalovaného nie je rozhodnutím. Správny súd však adekvátne pristúpil k správnej žalobe, keď v bode 27 napadnutého rozsudku identifikoval, že: „zaevidovanie zmluvy o užívaní poľovného revíru je individuálny správny akt s deklaratornými účinkami, pretože na jeho základe dochádza k zvýšeniu postúpenia užívania spoločného poľovného revíru jeho vlastníkami, resp. vlastníkami poľovných pozemkov, ktoré do tohto revíru patria na poľovnícku organizáciu podľa § 32 zákona č. 274/2009 Z. z., čo znamená, že sa priamo dotýka výkonu vlastníckych práv k týmto pozemkom. Skutočnosť, že tento správny akt, opatrenie, podlieha súdnemu prieskumu, vyplýva z ustálenej rozhodovacej činnosti správnych súdov i Najvyššieho súdu SR“. Navyše skutočnosť, že medzi opatrenia orgánov verejnej správy preskúmateľných v rámci správneho súdnictva sa jednoznačne radia aj evidencie zmlúv o užívaní poľovného revíru, je explicitne uvedená aj v samotnej dôvodovej správe k § 3 SSP.

15. Predtým než kasačný súd pristúpil ku kasačným bodom týkajúcim sa merita veci považoval za potrebné v prvom rade posúdiť námietky sťažovateľov týkajúce porušenia ich procesných práv nesprávnym procesným postupom správneho súdu, ktoré malo vyústiť v porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) SSP.

16. Za nesprávny procesný postup správneho súdu je možné považovať len postup, ktorým bola znemožnená realizácia procesných práv účastníka konania, ktorých účelom je ochrana jeho subjektívnych práv. Na druhú stranu však nie každé pochybenie súdu musí nevyhnutne znamenať zásah do práva účastníka na spravodlivý proces v zmysle, aby bolo možné považovať uplatnený sťažnostný bod v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) ako dôvodný pre zrušenie napadnutého rozsudku správneho súdu.

17. Procesný postup, ktorý sťažovatelia správne súdu vytýkajú spočíva v tom, že napriek ich žiadosti pojednávanie nenariadil, čo je v rozpore s ustanovením § 107 ods. 1 písm. a) SSP. Sťažovatelia skutočne vo svojom vyjadrení k správnej žalobe uviedli, že žiadajú vo veci nariadenie pojednávania. Nie je teda pravdivé tvrdenie správneho súdu v bode 7 napadnutého rozsudku, že by žiaden z účastníkov uskutočnenie pojednávania nežiadal, v dôsledku čoho je zrejmé, že jeho procesný postup bol vskutku v rozpore s imperatívom ustanoveným v § 107 ods. 1 písm. a) SSP, čím zaťažil

napadnutý rozsudok (respektíve konanie pred jeho vyhlásením) vadou nesprávnosti procesného postupu.

18. Ako už kasačný súd zdôraznil, nie každý nesprávny postup správneho súdu musí nevyhnutne znamenať aj zásah do práva na spravodlivý proces. Pre vyvodenie záveru, či je dôvodné uplatnenie sťažnostného bodu v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) SSP kasačný súd pristúpil k vyhodnoteniu, či postup správneho súdu bol tak intenzívnym zásahom do práv sťažovateľov, že je ho možné vyhodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces účastníka konania.

19. Právo na spravodlivý proces je jedným zo základných ľudských práv a je garantované Ústavou SR, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Listinou základných práv a slobôd a tiež Chartou základných práv Európskej únie. Toto právo je potrebné vnímať ako právo, ktoré stojí nad ostatnými, pretože zaručuje spravodlivú cestu k ochrane iných práv.

20. V kontexte prejednávanej veci je kasačný súd toho názoru, že nesprávny procesný postup správneho súdu v konečnom dôsledku vyústil v porušenie práva sťažovateľov na spravodlivý proces, konkrétne práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania ustanoveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy.

21. Zásada audiatur et altera pars (nech je vypočutá aj druhá strana) patrí medzi neopomenuteľné prvky práva na spravodlivý proces. Z uvedenej zásady plynie povinnosť správneho súdu vytvoriť priestor, ktorý účastníkovi konania zaručí možnosť účinne uplatňovať argumenty a námietky, ktoré môžu ovplyvniť rozhodovanie správneho súdu, a to nie len umožnením predniesť žalobu (respektíve vyjadrenia k nej) jeho právnomu zástupcovi.

22. V zmysle vyššie uvedeného je jednoznačne možné uznať dôvodnosť námietky uplatnenej v kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) SSP. Pochybenie súdu, keď zrejme omylom odignoroval skutočnosť, že sťažovatelia výslovne žiadali nariadenie pojednávania v zmysle § 107 ods. 1 písm. a) SSP, tak spôsobilo porušenie ich práva na spravodlivý proces.

23. Kasačný súd považoval návrh sťažovateľov na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti za nedôvodný. Sťažovatelia svoj návrh odôvodnili len tým, že v dôsledku vydania napadnutého rozsudku by bol žalovaný v ďalšom konaní viazaný právnym názorom vysloveným správnym súdom, ktorý považujú za nesprávny a teda žiadnym spôsobom ani len netvrdili, a už vôbec nepreukazovali, splnenie podmienok vyžadovaných pre priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti v zmysle § 447 ods. 1 SSP (hrozba závažnej ujmy a súlad s verejným záujmom). Vzhľadom na túto skutočnosť kasačný súd nevzhladol dôvodnosť predmetného návrhu. Okolnosťou, ktorá podporuje záver kasačného súdu je aj vydanie rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/45/2018-82 zo dňa 09.04.2019, v dôsledku ktorého prestal existovať predmetný poľovný revír Trebušovce, z čoho je zrejmé, že právne následky napadnutého rozsudku správneho súdu nespôsobia ďalším účastníkom konania závažnú ujmu.

VII.

Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

24. Kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP rozhodol tak, že napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačný súd nepovažoval za dôvodné zaoberať sa vecnou stránkou kasačnej sťažnosti, keďže vzhladol dôvodnosť sťažnostného bodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, v dôsledku čoho vyhovel sťažovateľovi a zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu. Posúdenie materiálnej stránky veci by tak bolo predčasné. Úlohou správneho súdu bude v intenciách odôvodnenia tohto rozsudku znovu nariadiť pojednávanie a umožniť tak realizáciu subjektívnych procesných práv sťažovateľov v súlade s právom na spravodlivý proces a až následne rozhodnúť vo veci samej.

25. Kasačný súd záverom považuje za vhodné upriamiť pozornosť správneho súdu na skutočnosť, ktorú uviedli žalobcovia vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti a síce, že poľovný revír Trebušovce, ktorého sa preskúmané opatrenie žalovaného týka, v dôsledku vydania rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/45/2018-82 zo dňa 09.04.2019 neexistuje. Uvedená skutočnosť by mohla mať vplyv na ďalšie konanie vo veci a preto by ju mal mať správny súd v ďalšom konaní na zreteli.

Podľa § 462 ods. 1 SSP ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

Podľa § 467 ods. 3 SSP ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

26. O nároku na náhradu trov kasačného konania kasačný súd nerozhodoval, pretože o ňom v zmysle § 467 ods. 3 SSP rozhodne správny súd.

27. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.